

SOCIETĂȚI ȘI ORGANIZAȚII STUDENȚEȘTI LA UNIVERSITATEA DIN IAȘI, 1919-1922

Mihaela Gheorghiu

Cuvinte cheie: Corneliu Zelea Codreanu, Universitate, comunism, asociație studențească, A. C. Cuza

Key words: Corneliu Zelea Codreanu, University, communism, student associations, A. C. Cuza.

Abstract:

World War I left behind, in addition to physical and spiritual destruction, a deeply nationalist sentiment, especially amongst young people who had fought for national unity. With the end of the war Universities reopened to students from both the Old Kingdom and from those new territories annexed to the country, so that the number of students enrolled at the university after the Great Union was twice the number of students who had enrolled before the war.

After the reopening of universities, some student organizations such as „Societatea Studențească Arborească” from Cernăuți or „Centrul Studențesc Iași” resumed their activities, the latter having had a long activity before the war. In addition, new organizations or student societies were organized on different criteria: professional, regional or ethnic. Due to opposing ideas from members of different societies, they got into conflicts, and this gave rise to student movements in 1920/1923.

Demersul de față își propune să urmărească organizarea și activitatea societăților studențești într-o Românie unde spiritul naționalist este manifestat îndeosebi în mediul intelectual atât în rândul profesorilor, cât și în rândul tinerilor studenți care se confruntă cu acțiuni, adunări, proteste, fiind influențate în mare parte de spiritul bolșevic de peste Nistru.

Pentru a înțelege mai bine acțiunile care au avut loc în primii ani interbelici, mi-am propus să fac o scurtă analiză în primul rând a asociației studenților basarabeni, o asociație care a jucat un rol important în viața universitară, atât din punct de vedere numeric, cât și datorită acțiunilor pe care le întreprindea în cadrul Universității dar și înafara ei. Pe lângă aceasta în atenția mea au fost asociațiile studenților de la Facultatea de Drept și cea de la Facultatea de Medicină care s-au grupat (inițial în cercul studențesc Ștefan Vodă, mai apoi în Asociația Studenților Creștini) pentru a anihila acțiunile pe care o parte dintre studenții veniți de peste Prut le întreprindeau.

Mutarea Capitalei la Iași în timpul războiului a dus la supraaglomerarea orașului, întreruperea multor activități printre care și cele didactice/de cercetare din cadrul Universității. În același timp, apropierea fizică a Iașului de Rusia face ca aici spiritul bolșevic să fie mai intens, ceea ce duce la numeroase manifestații socialiste.

În ceea ce privește viața studențească, aceasta suferă diferite schimbări încă din anii ce au precedat Primul Război Mondial. La mijlocul secolului al XIX-lea, în special în Europa viața studențească capătă o nouă formă. Organizațiile studențești existente, care, cel mai adesea se ocupau cu acordarea de servicii, în special servicii politice, au început să se preocupe mai mult de viața cotidiană și mai ales de cea științifică. Aceste organizații studențești au început să se preocupe mai mult de viața socială, de evenimentele care se petreceau în jurul lor, dobândind un rol important în formarea vieții publice. În condițiile în care aproape întreaga Europă era cuprinsă de valul revoluționar socialist, tânăra generație, în special mediul studențesc, lipsit de experiența este și el influențat de aceste mișcări. Astfel în diferite regiuni ale Europei spre sfârșitul secolului al XIX-lea apar diferențe între studenți, aceștia organizați în asociații adoptă de cele mai multe ori noi idei cum ar fi cea socialistă. Ca urmare a acestor influențe au apărut și s-au dezvoltat și organizații cu un caracter diferit, având idei opuse socialismului¹. Același lucru se întâmplă și în partea de est a Europei în special după Marele Război, unde în statele nou formate spiritul naționalist era mult mai accentuat în special la tineri.

Începutul vieții studențești în România cunoaște o intensificare abia la începutul secolului XX. Aceștia au organizat pentru prima dată congrese naționale, au activități extrauniversitare mai intense. Întreruperea studiilor pe timpul războiului, reîntoarcerea de pe front a unor profesori și studenți², dezastrul materiale și umane provocate de către război a schimbat într-o mare măsură percepția și comportamentul oamenilor în special a tinerilor în societate. Schimbarea situației materiale a țăranilor în urma împrumutării, face ca aceștia să își permită într-un număr mult mai mare să își trimită copii la studii. Cu acest prilej, situația din universități suferă o schimbare față de perioada antebelică în special prin diversitatea studenților înscriși dar și prin numărul mare al acestora, fapt datorat în principal formării României Mari. Atât din Vechiul Regat cât și din noile regiuni, studenții înscriși la facultăți sunt în cea mai mare parte fii de țărani, de preoți, educați într-un spirit naționalist, tradiționalist, învățați să respecte valorile morale și creștine.

Odată ajunși în orașe, acolo unde, cu sfârșitul războiului lumea se schimbese, aceștia întâlnesc o societate diferită de cea cu care erau obișnuiți, într-o continuă schimbare, un mediu în care omul nu se mai definește ca fiind individual ci unul în care ideea de masă prinde o formă, omul nu mai găsește sau nu mai caută nici un mijloc de a ieși în evidență ca o identitate. Oamenii nu știu ce vor, se lasă influențați de cele mai multe ori de diferite persoane cu diferite idei autohtone sau cel mai adesea pătrunse în țară din străinătate, aici avem cazul Rusiei sovietice care după 1917 a trimis de mai multe ori persoane care au încercat introducerea unor idei de stânga în interiorul unor mulțimi de oameni în numeroase țări. Aici acele mulțimi de oameni sunt grupuri de muncitori care nu de puține ori au fost influențate sau atrase de partea unor grupuri din care făceau parte persoane cu vederi de stânga sau unele chiar erau conduse de acestea. Influența acestora asupra grupurilor de muncitori pe care o putem

¹ Pierre Moulinier, *La naissance de l'étudiant moderne (XIXe siècle)*, Edition Belin, 2002, p. 174.

² *Anuarul Universității din București 1923-1924*, p. 9.

defini mai târziu ca o „masă”, a dus la apariția unor mișcări revoluționare, bolșevice și pe teritoriul României, în special în Iași³. Toate acestea provoacă iritații în rândul tineretului venit dintr-un mediu în care tradiția și moralitatea guverna mica lor lume.

Reluându-și activitatea în universitate, studenții întorși de pe front nu mai regăsesc aceiași colegi, găsesc o lume schimbată, o societate care pune accent pe diversitate, fapt demonstrat de numărul mare de studenți străini sau de altă etnie care s-au înscris la universități. La unele facultăți numărul de străini depășea numărul de români. Acest lucru a fost unul din factorii care au generat agitațiile studențești din România începute în 1922 la Cluj. La Iași, situația era și acolo destul de tensionată, în special datorită evenimentelor care se petreceau pe străzile Iașului în acea vreme. Grevele, agitațiile, mișcările muncitorești care începuseră să ia amploare, implicarea unor studenți în comitetele de organizare socialiste, influența pe care o aveau unii studenți veniți de peste Nistru în cercurile de greviști dar și în universitate printre studenți, face ca începând cu 1919, cu primul an universitar de după război studenții crescui într-un spirit tradițional să acționeze împotriva acestora, de cele mai multe ori într-un mod violent. Deși sentimentul antisemit apare mai cu seamă odată cu mișcările studențești din noiembrie/decembrie 1922, acesta este într-o mică măsură prezent și la începutul anului universitar 1919-1920, fiind datorat numărului mare de studenți evrei de la facultățile de Medicină și Farmacie dar și a numărului mare de evrei veniți din Basarabia care s-au implicat în mod direct în activitățile cu caracter socialist, având ca scop transformarea Partidului Socialist în partid comunist. O cauză a agitațiilor studențești era și implicarea universitarilor, dar și a unor studenți în viața politică. În acest context putem observa manifestații studențești încă din primii ani ai secolului XX⁴.

Cu privire la viața studențească, la activitățile pe care le întreprindeau tinerii, Gr. T. Popa, caracterizează în 1924 două epoci diferite, întrepătrunse de perioada războiului. El menționează că până în 1909 studenții erau împărțiți în diferite cluburi, societăți, uniuni studențești, în Iași și în București, fiecare fiind patronate de către un partid politic. Însă cu trecerea timpului și mai ales după război, studențimea se unifică și încearcă îndepărtarea politicii de partid din cadrul societăților⁵. În 1909 după primul congres studențesc organizat în țară, C. Ifrim declara că: „studențimea de aici înainte nu va mai reprezenta interesele nimănui, nici ale partidelor, nici ale unor anumiți oameni, ci se va pune în slujba unui ideal, luptând pentru izbăvirea lui”⁶. Tot acesta pune în discuție și radicalizarea tineretului de după război, „spargeri de geamuri la redacția Opinia”, „bătăi administrate socialiștilor” Mișcările studențești antebelice din

³ Constantin Argentoianu, *Memorii. Pentru cei de mâine amintiri din vremea celor de ieri*, v. VI, București, Editura Machiavelli, 1996, p. 104-106.

⁴ A. C. Cuza, *Închiderea Universității din Iași (Interpelare dezvoltată în ședința Adunării deputaților de la 3 februarie 1916)*, București, Imprimeria Statului, 1916, passim.

⁵ Gr. T. Popa, *Din viața universitară... Amintiri, critici și propuneri*, București, Editura Adevărul, 1924, p. 15.

⁶ *Ibidem*, p. 23.

Iași au fost simpatizate și de cetățeni, muncitori, meseriași, fiind în același timp sprijinite de către aceștia⁷

Activitățile, am putea spune accidentale, în care sunt implicați tinerii, în special studenții, se datorează și personalității lor rebele, caracteristice oricărei persoane tinere, și de multe ori și a sincerității lor. După război, această agitație a fost îndreptată în direcția social politică, aceștia fiind convinși că situația în țară merge prost, și la fel ca toate generațiile, tinerii afirmă că trăiesc în momente unice istorice și că ei pot face o schimbare, pot aduce „fericirea neamului și prosperitatea țării”. Îndreptându-și atenția către viața din afara universității, studenții sunt atrași de lucrurile de fațadă, acestea dându-le impresia de maturitate⁸

La fel ca în perioada antebelică, viața studențească era bine organizată, afirmându-se atât pe plan național, cât și internațional, atât prin trimiterea de studenți la studii în străinătate cât și la participarea unor Congrese Internaționale Studențești.

Imediat după reluarea activității universitare în 1918, chiar dacă Universitatea nu era deschisă în mod oficial, studenții și-au reluat activitatea atât în plan social cât și pe cel profesional. Din relatările acestora, a profesorilor dar și a unor foști studenți, tinerii erau împărțiți în două tabere, una sub conducerea profesorului N. Lăbușcă de la Facultatea de Litere, care a alunecat spre stânga, și cealaltă condusă de Nelu Ionescu de la facultatea de Drept⁹. O parte dintre asociațiile studențești au mai activat și în perioada antebelică reluându-și activitatea la sfârșitul războiului, ca de exemplu Asociația universitară „Solidaritatea” constituită cu ajutorul profesorilor universitari N. Iorga, A.C. Cuza, A. D. Xenopol, Corneliu Șumuleanu, Ion Găvănescu. Asociația universitară „Solidaritatea” a preluat în 1919 inițiativa activității studențești la Universitatea din Iași. Aceștia împreună cu reprezentanții studenților din București au luat hotărârea de a constitui Centrul Studențesc Iași care va funcționa până în 1922 cu întrerupere în timpul Războiului¹⁰

De bunul mers al vieții studențești erau preocupați și profesorii, astfel încât în octombrie 1919, Senatul Universitar îl declară pe profesorul Iulian Teodorescu, decanul Facultății de Drept având menirea să controleze mersul și lucrările asociației studențești „Centrul Studențesc Iași”¹¹. Formarea „Centrului Studențesc Iași” a fost un eveniment important din viața studențimii ieșene încă din ultimii ani antebelici.

În jurul acestui Centru studențesc se guvernau o serie de asociații sau societăți studențești, grupate pe diverse criterii: profesionale, regionale, etnice, confesionale, dar și în funcție de ideile pe care le împărtășeau. Așadar, studenții veniți din toate regiunile puteau să aleagă și să se grupeze după bunul lor plac, bineînțeles cu acordul Universității. În acest fel, pentru reorganizarea sau organizarea acestor asociații, studenții trebuiau să înainteze Senatului Universitar statutul, programul și lista cu semnături ale studenților membri, urmând ca după recunoașterea oficială a societăților să se inițieze validarea alegerilor. Astfel, la data de 8 martie 1919, în Senatul

⁷ „Conștiința”, an I, nr. 1, 30 august 1919, p. 3.

⁸ Gr. T. Popa, *op. cit.*, p. 67.

⁹ Corneliu Zelea-Codreanu, *Pentru legionari*. București, Editura Scara, 1999, p. 18.

¹⁰ Stelian Neagoe, *Triumful rațiunii împotriva violenței*, Iași, Editura Junimea, 1977, p. 44-46.

¹¹ SJANI, fond *Rectorat*, dosar 893/1918, f. 14.

Universității nu este recunoscută legal Societatea studenților la Drept, deoarece acestuia nu-i fuseseră prezentat pe deplin cuprinsul Memoriului și Statutul Societății Studenților de la Facultatea de Drept. Același motiv a stat și la baza amânării recunoașterii Societății Studenților Evrei. În aceeași ședință a fost recunoscută Societatea studenților basarabeni, care și-a luat numele de „Cercul Studenților Basarabeni”

În următoarele ședințe din cadrul Senatului au fost dezbătute mai multe cereri ale studenților pentru organizarea unor societăți studențești, de exemplu Societatea studenților în științe, Societatea Studenților în agronomie, Societatea studenților Mediciniști, societăți ale studenților de la Facultățile de Litere și Filosofie etc.¹²

Pe lângă organizarea acestora au mai fost recunoscute și asociații studențești organizate pe criterii regionale sau confesionale. Așadar, în decursul primului an, au fost întemeiate mai multe societăți studențești reunind studenții dintr-o anumită regiune. Aici putem menționa: Cercul Studenților Basarabeni, Societatea Studenților din Tutova, Asociația Studenților din Fălciu, Societatea Academică „Avram Iancu” a studenților bucovineni și ardeleni, asociație care a avut o intensă activitate și în anii dinainte de război, Cercul studenților din Soroca, Cercului Studențesc Vasluiuan, Cercul Studenților din Tighina, Cercul Studenților din Roman, Cercul Studențesc Dorohoian, iar din punct de vedere confesional menționăm Asociația Generală a Studenților Evrei, iar mai târziu se va forma Asociația Studenților Creștini.¹³

Asociația studenților basarabeni, fiind una dintre cele mai numeroase, joacă un rol important în organizarea vieții studențești din centrul universitar ieșean. Fiind condusă de către Timotei Marin, Th. Văscăuțeanu, d-ra Cernăuțeanu, frații Derevici, d-ra Matievici, Ceaico-Ceaicovski¹⁴ aceasta era văzută de către serviciile informative românești dar nu în ultimul rând de către studențimea naționalistă a Iașului ca fiind „...socialistă și afiliată deschis la Internaționala a III-a de la Moscova.”

Timotei Marin – unul dintre studenții basarabeni care în anii 1917-1918 a fost în armata rusă și fusese racolat de mișcarea comunistă – primea indicații de la Șmil Bubnovski și Pavel Tkacenko, care se aflau la Iași.¹⁵ Acesta ajunge șeful Studenților Basarabeni, atrăgând în jurul lui numeroși studenți și câștigând simpatia și sprijinul unor profesori de la Universitate. Spre exemplu, Prof. Paul Bujor, unul dintre exponenții majorității rostise în plin senat al României: „Lumina vine de la Răsărit” și

¹² *Ibidem*, f. 73, 91.

* În lucrarea *a Triumful rațiunii împotriva violenței*, Stelian Neagoe, menționează că „ studenții anului 1919 doreau o societate ce trebuia să aibă ca principal scop completarea pregătirii pe care o dădeau cursurile. Astfel concepută, societatea ar fi militat pentru apropierea dintre profesori și studenți - un mijloc de prelucrare a cunoștințelor căpătate, prilej de valorificare a valorilor personale, încurajarea pentru cercetare.”

¹³ SJANI, fond *Rectorat*, dosar 1000/1922, v. III, f.: 599, 603, 619 ; v. IV, f. 710, 717.

¹⁴ Numele liderilor societății a fost completată în ședința din data de 13 decembrie 1919, odată cu validarea alegerilor Comitetului Cercului Studenților Basarabeni, D.J.A.N.I., fond *Rectorat*, dosar. 897/1919, f. 492.

¹⁵ *Ibidem*, p. 180.

că „Orice s-ar zice, a trecut timpul naționalismului, omenirea merge spre stânga”¹⁶ Unii studenți îndeplineau misiunea de curier între Chișinău, Iași și București, unul dintre ei fiind Iosef Bozinovski, student la Iași, fiind în legătură strânsă cu Șmil Bubnovski. Tot în Iași rolul de curier îl avea studenta Rita Fichman care întreținea legături cu Solomon Schein, Max Goldștein, Timotei Marin¹⁷ Prin acești studenți, erau introduse în mediul universitar idei periculoase care puteau atenta la integritatea națională, încercând să atace conceptul de stat național. Aceste idei circulau mai cu seamă în mijlocul Cercului Studenților Basarabeni, Societății Studenților Democrați și Asociației Generale a studenților Evrei. Pe lângă ideile de stânga pe care le promovau în mediul studentesc, studenții comuniști doreau să preia conducerea căminelor, să facă parte din conducerea Centrului Studențesc Iași¹⁸ cu toate că aceștia dețineau cele mai multe locuri la Universitate și în cămine¹⁹ Conform anualelor universității, la Facultatea de Medicină și Farmacie, raportul dintre studenții evrei și restul era de 9 la 1.

Strânsa legătură dintre organizația studenților basarabeni ieșeni și cercurile comuniste se diminuează odată cu arestarea lui Timotei și Elisei Marin și Liuba Elbert cu ocazia conspirației din Strada Râpei când au fost găsite în casa conspirativă documente privitoare la Conferința grupurilor comuniste din acea perioadă la Iași²⁰ De această dată Marin Timotei va sta în detenție o perioadă mai lungă de timp Universitatea neputând interveni deoarece acesta a fost implicat în procesul inițiatorilor Partidului Comunist Român din 8 mai 1921, cunoscut sub numele de „Procesul din Dealul Spirii”²¹.

Rolul asociațiilor studențești era de a menține liniștea printre studenți, de a asigura o mai bună comunicare între ei, de integrare în viața socială și de perfecționare pe plan profesional. Acestea mai participau în același timp și la diferite manifestări, sărbători sau comemorări. Majoritatea întâlnirilor aveau loc în Universitate și cu acordul rectorului. Însă nu toate cererile pentru întâlniri erau aprobate. Cerând Aula Universității pentru a aniversa un an de la Marea Unire, studenților le-a fost refuzată cererea și îi roagă să amâne aceste întâlniri „pentru a nu influența situația existentă”²² Din acest motiv, o parte dintre studenți, membri ai asociațiilor, au început să se întrunească în afara universității, ținând ședințe în căminele studențești, fapt pentru care au avut dispute cu autoritățile universitare și cu cei de la conducerea căminului. Cercurile studențești se implicau și la distribuirea numărului de locuri din cămine, acesta fiind și unul dintre motivele pentru care studenții diferitelor cercuri au intrat în dispute. În prelegerile ținute, Onisifor Ghibu încurajează organizarea studenților pe criterii naționale, definind în același timp și rolul societăților studențești: „societatea

¹⁶ *Ibidem*, p. 18

¹⁷ Ludmila Rotari, *op. cit.* p. 180.

¹⁸ D.J.A.N.I., fond Rectorat, dosar. 895/1919, fila 29.

¹⁹ *Ibidem*, dosar. 893/1918, fila 58.

²⁰ Neagoe Stelian, *op. cit.* p. 83.

²¹ *Ibidem*.

²² *Ibidem*, 893/1918, f. 34.

trebuie să urmărească scopuri pur studențești, trebuie să creeze o puternică solidaritate între studenți²³”

Printre cele mai frecvente activități pe care le întreprindeau asociațiile studențești țineau de organizarea timpului liber. Acesta era de cele mai multe ori împărțit în două: o primă activitate ar fi aceea de a studia și de a aprofunda atât în particular cât și în cadrul cercurilor prin conferințe, iar a doua activitate ar fi aceea de relaxare, de distracție. În ceea ce privește distracția, pe lângă activitățile particulare pe care le aveau aceștia mai organizau și serate muzicale, piese de teatru. În acest scop, Universitatea acorda adesea Aula pentru manifestații de acest fel. Cele mai multe serate muzicale și literare au fost organizate de către Societatea Studenților Facultății de Litere și Filosofie²⁴. Societățile studențești se mai ocupau și cu aniversarea (vezi anexa nr. 1 și anexa nr. 4) unor evenimente sau a unor personalități sau chiar profesori. În acest sens menționăm sărbătorirea ducerii capului lui Mihai Viteazul de la Iași²⁵, aducerea rămășițelor lui A. D. Xenopol, sau sărbătorirea unor profesori. Cu ocazia celei din urmă menționăm cererea pe care au înmănat-o studenții mediciniști în 1922 pentru a li se acorda Aula Universității în scopul de a sărbători 30 de ani de activitate a profesorului Gh. Bogdan²⁶

Activitatea universitară din Iași începe cu probleme în primul rând datorită insuficiențelor materiale. Universitatea ieșeană se ocupă de studenții veniți încercând să le asigure confortul, pe cât era posibil, atât în timpul cursurilor cât și în restul timpului petrecut la universitate. Pentru acestea, conducerea universității se îngrijește de achiziționarea unor clădiri care urmau să servească ca loc de cazare pentru studenții înscriși la universitate. Începând cu octombrie 1918 membrii din conducerea universității s-au îngrijit de cumpărarea și/sau închirierea unor imobile în acest scop. Pentru început, aceștia au cumpărat mai multe clădiri dintre care: un imobil de la Mathalie Ghika și unul de la Artemiza Agarici Stroici pe strada Toma Cosma²⁷

Limitarea locurilor în cămin determină și ele conflicte între studenți. Aceste conflicte începeau în primul rând de la disproporționalitatea studenților de diferite naționalități, sau de la anumite facultăți, care erau acceptați în cămin. Această problemă s-a pus încă din 1918 când numărul de cereri pentru cămin era destul de mare în comparație cu locurile existente. Consiliul de conducere al căminului se pronunță pentru acceptarea în cămin și a studenților israeliți, însă condițiile în care pot fi primiți și numărul lor era hotărât de rector²⁸. Un tratament aparte aveau și studenții de la Facultățile de Medicină și Farmacie. Din decembrie 1919, odată cu modificarea regulamentului de funcționare a căminului, aceștia din urmă, cât și practicanții de la Farmacii pot fi primiți în cămine în aceleași condiții ca și restul studenților de la

²³ Onisifor Ghibu, *Cuvinte către tineretul intelectual basarabean*, Chișinău, Tipografia Eparhială „Cartea Românească”, 1927, p. 1.

²⁴ Idem, dosar 899/1918 v. I, f. 24.

²⁵ Vlad Bejan, *Din viața studențească de la Marea Unire – 1918 la Frontul Democrat Universitar – 1948*, Iași, Editura Funației Axis, 2007, p. 22.

²⁶ SJANI, fond Rectorat, dosar 1000/1922, v. IV, f. 557.

²⁷ Idem, dosar 893/1918, f. 120.

²⁸ *Ibidem*, f. 33.

Universitatea ieșeană²⁹ Căminele erau conduse de asemenea de către organizațiile studențești, iar în timpul efectuării cazărilor erau favorizați de obicei membrii societăților de la conducerea căminului. La conducerea căminului studențesc „Unirea” cel mai des a fost Cercul Studenților Basarabeni prin Timotei Marin³⁰ și Ipolit Derevici, urmat apoi de către Asociația Studenților Evrei. Aceștia intră adeseori în conflict cu studenții naționaliști conduși de către Corneliu Zelea Codreanu. Conducerea Universității s-a ocupat în același timp și de ajutorarea studenților, oferindu-le ajutoare bănești, lemne de foc și alte lucruri care foloseau la amenajarea și la confortul din cămine.

Primirea unui număr mare de studenți veniți din diferite regiuni, care până la 1918 erau sub o altă conducere, face ca Universitatea din Iași să întâmpine diferite probleme, în special cele legate de pregătirea tinerilor studenți. Cele mai frecvente probleme cu care s-a confruntat Universitatea era aceea a diplomelor false. Cu privire la acest subiect, au fost găsite o serie de tipografii unde se fabrică diplome de absolvire a liceului și certificate de frecvență a cursurilor universitare ce par a fi eliberate de diferite licee și Universități rusești³¹. Universitatea a luat întotdeauna măsuri împotriva acestor fraude, întreprinzând anchete în rândul studenților și făcând în același timp apel și la Directoratul Învățământului din Chișinău³².

În cadrul Universității studenții aveau și aici o intensă activitate. Pe lângă pregătirea cursurilor și a examenelor aceștia mai participau și la conferințe atât în țară cât și în străinătate. Buna legătură pe care o aveau aceștia cu mediul universitar internațional era dată, atât de studenții care urmau facultatea acolo, a profesorilor, dar și a legăturilor pe care studenții din România le întrețineau cu studenții străini. Studenții români erau de multe ori invitați la conferințe interaliat, dezbateri dar și la evenimente precum deschiderea unor universități cum a fost cea din Strasbourg, unde Comitetul Centrului Studențesc Iași s-a ocupat de trimiterea unei delegații³³, sau la aniversarea unui „sfert de veac” de la fondarea Societății Academice Române din Berlin, unde, de asemenea Universitatea ieșeană a fost invitată³⁴.

În ceea ce privește relațiile dintre studenții din Vechiul Regat și cei din teritoriile unite în 1918, nu erau întotdeauna foarte bune. Adeseori studenții basarabeni duceau o viață separată, izolată de restul vieții studențești și trăiesc numa între ei. Acest lucru este cauzat și datorită faptului că mai mulți studenți veniți din Basarabia au luat parte la acțiuni revoluționare. Din punctul de vedere al unei părți din studențime, „Basarabia este un focar de bolșevism, și basarabenii, mai ales studenții sunt revoluționari, anarhiști, atentatori la siguranța Statului”³⁵.

Aceste acțiuni, mișcări ale studenților au avut un rol important în istoria Țării, influențând în mare parte viața universitară interbelică activitatea studenților ieșeni din

²⁹ *Ibidem*, f. 122.

³⁰ *Idem*, dosar 895/1919, f. 29.

³¹ *Idem*, dosar 893/1918, f. 122.

³² *Ibidem*.

³³ *Ibidem*, f. 112.

³⁴ *Idem*, dosar 1000/1922, v. IV, f. 732.

³⁵ „Viața Studențească”, an I, nr. 2, 16-30 iunie 1921, p. 7.

primii ani interbelici (1919 – 1921), într-o nouă Românie în care spiritul națiunii devenise mai puternic, influențând activitățile tinerilor, mai ales a celor care au observat că mulți dintre colegii lor nu se mai încadrau în vechile tradiții ale țării, având o orientare de stânga, fiind bolșevizați, agenți de stânga și chiar propagatori ai revoluției.